

at opgibe Statskolerne; man kan vistnok anføre grænne Meget og meget Begrundet imod den nuværende Ordning af Skolevæsenet; men Forholdene staae for Diebliffet saaledes, at Mange maae være enige med mig om, at naar man opgiver Statskolevæsenet og ikke kan sætte noget Bedre Istedet derfor, saa bliver det et Tilbage skridt.

Grundtvig: Ja, jeg skal ikke opholde Thinget med mange Ord, jeg skal blot anmærke, hvad jeg glemte at sige sidst, men hvad der vel ogsaa følger af sig selv, at Hensynet til, at Kolding By for nogle Aar tilbage har mistet sin Garnison, og ogsaa nu skulde miste sin Latinskole, det bevæger mig slet ikke, for dersom en By virkelig trænger til at komme under Fattigvæsenet, saa maa det jo være en Sag for sig selv; thi Skolevæsenet og Fattigvæsenet har ikke godt af at blive staaet sammen. Naar den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 3die Valgkreds (Bloug) udtryffeligt har sagt, at han havde det gode Haab, at den høiere Dannelsen, hvorfor Latinskolerne ere Udtryk, godt skulde staae sig mod Stormen baade af den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning) og fra Rigsdagsmanden for Præsto Amts 4de Valgkreds, da vil jeg blot i den Henseende sige med hans egne Ord, at dersom Staten vilde tage sin Haand og Penge fra disse Skoler, vilde de af dem selv gaae under; man seer altsaa, at der ikke vilde være nogen Stam, hverken for Rigsdagsmanden for Holbek Amts 2den Valgkreds, eller for ham for Præsto Amts 4de Valgkreds i, at de ikke kunne løbe Storm mod Staten; Tingen maatte vel være, at den høiere Dannelsen var saa stærk, at den kunde staae mod vor Storm, naar Staten havde taget sin Haand bort fra den. Jeg skal slutte med at sige, at det efter min fulde Overbeviisning ikke vil være længe, forinden man kommer til at see, at af alle Læredrenge under Solen er der ingen daarlighere end de lærde Drenge.

Bregendahl: Uagtet flere Medlemmer, der idag have havt Ordet i denne Sag, have talt imod det foreliggende Lovudkast, og jeg

ogsaa agter at udtale mig derimod, saa kan jeg dog ikke undlade i nogle Diebliffe at udbede mig Thingets Opmærksomhed. Efter min hele Betragtning af Sagen, og navnlig efter den Discussion, der har fundet Sted saavel ved Sagens 1ste Behandling som nu idag, kan jeg ikke andet end ansee det for en høist uheldig Form, hvorunder det Forslag, som skal finde sin Afgjorelse under denne Sag, er kommet frem heri Thinget, at det nemlig er kommet frem som en enkelt isoleret Foranstaltning, at det er kommet frem som et Forslag blot til at nedlægge en enkelt lærd Skole. Den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 3die Valgkreds (Bloug) udtalte vel nyligt, at det var et enkelt Led i Udførelsen af en Plan, der allerede var 10 Aar gammel, og som, uagtet den var fulgt med Vælden, dog i sit Grundprincip havde bestaaet i disse 10 Aar og nu nærmede sig sin Fuldbendelse; men jeg maa beklage, at naar denne Foranstaltning er et Led af en Plan, den dog kun er et Led i en hålsfærdig Plan, nemlig kun et Led i den Plan, som gaaer ud paa, hvorledes det saakaldte lærde Skolevæsen skal ordnes; men det er ikke det offentlige Skolevæsenes eneste Formaal at opretholde den lærde Underviisning, og jeg tar i Modsætning til dem, der sværme saameget for den private Skoleindustrie, ikke andet end vedblivende være af den Formening, at som vore Forhold nu engang ere, saa maa det Offentlige tage sig af Skolevæsenet i andre Retninger overhovedet, end blot det lærde Skolevæsen, men jeg har ikke i de 10 Aar, hvort den omtalte Plan har været fulgt, seet det mindste Spor til Plan fra Regjeringens Side til at give den høiere Underviisning et andet Svung; thi jeg forstaaer ved den høiere Underviisning ikke blot den saakaldte lærde Underviisning, men overhovedet enhver Underviisning, der sætter sig et høiere Maal end det, der ialmindelighed stilles til Almue- og Borgerkoler. Jeg maa med den ærede Rigsdagsmand for Velle Amts 3die Valgkreds (Hammerich) være enig i, at den eneste rette Løsning af Skolevæsenets Ordning er den at bringe en næiere Forbindelse tilstede mellem Almuekolevæsenet paa Landet og i Kjøbstæderne og den høiere Underviisning;